

NBA pleit voor uitstel implementatie CSRD tot boekjaar 2025

De NBA is bezorgd over de vertraging in de Nederlandse implementatie van de CSRD-richtlijn (Corporate Sustainability Reporting Directive) en de gevolgen daarvan voor de rapportageverplichtingen van ondernemingen. Volgens de beroepsorganisatie kan beter worden gekozen voor uitstel tot boekjaar 2025 en een goede overgangsregeling. De NBA heeft ook een Alert uitgebracht over een en ander.

Dat blijkt onder meer uit de reactie van de NBA op de internetconsultatie van het 'Implementatiebesluit assurance-onderzoek duurzaamheidsrapportering'. Dat besluit werkt de wettelijke eisen voor accountants en accountantsorganisaties uit, als zij zulke verslaggeving beoordelen. De CSRD had medio 2024 al geïmplementeerd moeten zijn in de Nederlandse wet, maar dat is niet gehaald. Hierdoor is in de Nederlandse wetgeving nog niet opgenomen dat organisaties van openbaar belang (oob's) met meer dan vijfhonderd werknemers worden verplicht om over het boekjaar 2024 een duurzaamheidsrapportering op te stellen en die door een accountant van assurance te laten voorzien.

Knelpunten

De NBA wijst op twee belangrijke knelpunten rondom de implementatie: het ontbreken van een verplichte 'voorhangprocedure' bij de Staten-Generaal en de materieel terugwerkende kracht van de regelgeving. Volgens de NBA moet een dergelijk besluit volgens de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) eerst worden voorgelegd aan de Eerste en Tweede Kamer. Die stappen worden door het ministerie van Financiën nu overgeslagen, omdat het zou gaan om technische wijzigingen rondom de implementatie van een Europese richtlijn. Ook vindt de NBA het onwenselijk dat de verplichtingen voor duurzaamheidsrapportering en bijbehorende assurance-onderzoeken zonder

overgangsregeling per 1 januari 2024 worden ingevoerd. Dat kan tot juridische complicaties leiden, omdat bedrijven en accountants al druk bezig zijn met de jaarverslaggeving over het boekjaar 2024.

De NBA pleit voor uitstel van de inwerkingtreding tot ten minste 1 januari 2025 en roept op tot een goede overgangsregeling van de implementatiewet. De beroepsorganisatie benadrukt tegelijk de invoering van de CSRD volledig te steunen. Ook heeft de NBA, samen met de Vereniging Effecten Uitgevende Ondernemingen (VEUO) en werkgeversorganisatie VNO-NCW in een brief aan de Tweede Kamer gewaarschuwd voor juridische complicaties door de te late implementatie van de CSRD. De consultatiereactie van de NBA en de brief aan de Tweede Kamer zijn beschikbaar via nba.nl.

Alert

Vanwege de late implementatie van de CSRD in de Nederlandse wetgeving heeft de NBA ook Alert 49 gepubliceerd. Hierin adviseert de beroepsorganisatie om zoveel mogelijk te handelen in overeenstemming met voorgenomen wet- en regelgeving. Tot het moment van inwerkingtreding van de implementatiewet moeten ondernemingen blijven voldoen aan het Besluit bekendmaking niet-financiële informatie, dat beperktere eisen stelt. Ook is de verantwoordelijkheid van de accountant anders. De accountant zal een duidelijke conclusie moeten geven (met een beperkte mate van zekerheid) over de duurzaamheidsrapportering. In aansluiting op de voorgestelde wettelijke bepalingen adviseert de NBA haar leden om die conclusie op basis van compliance te formuleren. Dat sluit aan op de bewoordingen in de CSRD en op de praktijk in andere Europese lidstaten. Gelijktijdig met Alert 49 publiceerde de NBA ook voorbeeldteksten van assurance-rapporten in het Nederlands en in het Engels. Deze zijn, net als Alert 49, beschikbaar op nba.nl.

Voorbeeld-rapporten 2024 gepubliceerd

De voorbeeldrapporten 2024 zijn beschikbaar voor NBA-leden. Het gaat om voorbeelden voor de Nederlandstalige inrichtingsjaarrekeningen voor de micro-, kleine en middelgrote rechtspersoon op commerciële grondslagen en de Nederlandstalige inrichtingsjaarrekening op fiscale grondslagen voor kleine rechtspersonen.

De voorbeeldrapporten zijn voorbeelden van jaarrekeningen van micro-, kleine en middelgrote rechtspersonen, die rapporteren op basis van in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving (Dutch GAAP). Daarnaast zijn voorbeelden van accountantsrapportages opgenomen. Ook de Engelstalige voorbeeldrapporten voor micro- en kleine rechtspersonen zijn nu beschikbaar. De rapporten zijn alleen beschikbaar voor NBA-leden.

Volg Accountant.nl ook via LinkedIn

Sinds vorig jaar is Accountant.nl, het NBA-platform voor nieuws en debat voor accountants en financials, ook via een eigen LinkedIn-pagina te volgen. Naast columns en artikelen worden ook nieuwsberichten regelmatig door de redactie gedeeld via de LinkedIn-pagina, om de discussie over het beroep te stimuleren.

Mustafa Perkgöz

Carla van der Weerd

NBA-bestuur weer compleet

Het bestuur van de NBA telt sinds eind januari weer zeven leden, zoals voorheen. De ledengroepen intern- en overheidsaccountants en accountants in business hebben vanuit hun midden vertegenwoordigers in het bestuur gekozen.

Mustafa Perkgöz (1978) maakt sinds december 2024 deel uit van het NBA-bestuur. Hij is werkzaam bij de Gemeentelijke Accountantsorganisatie Den Haag, vanaf april 2024 als directielid. Daarvoor was hij onder andere werkzaam bij de Auditdienst Rijk en het ministerie van Economische Zaken. Mustafa is in het bestuur afgevaardigd vanuit de ledengroep intern- en overheidsaccountants, als opvolger van Carla Slotema.

Carla van der Weerd (1964) is sinds eind januari jl. lid van het NBA-bestuur. Zij werkte eerder onder meer bij ABN Amro en was partner van een consultancybureau. Van 2019 tot 2023 was ze chief risk officer en bestuurslid van Triodos Bank. Ook was zij toezichthouder bij Saxion Hogeschool en Hogeschool Inholland en commissaris bij Triodos Bank, Binck Bank, woningcorporatie Habion en zorgverzekeraar DSW. Momenteel is Carla lid van de raad van toezicht bij de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten en penningmeester in het bestuur van het Nationaal Comité 4 en 5 mei. Zij is afgevaardigd in het NBA-bestuur door de ledengroep accountants in business. Daarmee volgt zij Monika Bankert op, die tot medio 2024 NBA-bestuurslid was.

NBA teleurgesteld over uitkomsten AFM-rapport over frauderisico's

De NBA reageert teleurgesteld op de bevindingen in het recente AFM-rapport over controlewerkzaamheden bij frauderisico's. De beroepsorganisatie benoemt daarbij de stappen die de NBA en accountantsorganisaties in de afgelopen jaren hebben gezet rondom fraude.

Uit het AFM-rapport blijkt dat de uitvoering van controlewerkzaamheden op het gebied van frauderisico's in veel van de onderzochte gevallen onvoldoende diepgang heeft. De NBA noemt de uitkomsten van het AFM-rapport teleurstellend. De beroepsorganisatie heeft de afgelopen jaren de beroepsontwikkeling op het gebied van fraude gestimuleerd. Zo deed het NBA-bestuur in 2023 een oproep aan accountantsorganisaties om gerichte fraude-expertise in te zetten bij wettelijke controles. Uit de AFM-rapportage blijkt dat zo'n inzet daadwerkelijk kan bijdragen aan kwaliteitsverbetering, onder andere in opvolgende controlewerkzaamheden naar aanleiding van de frauderisicoanalyse. De AFM signaleert dat er ook positieve voorbeelden zijn, waarbij accountants de controlewerkzaamheden met de juiste diepgang hebben uitgevoerd. De toezichthouder benoemt in het rapport verder dat de NBA in haar beleid en activiteiten nadrukkelijk aandacht heeft voor fraude. De NBA zet in de reactie een aantal voorbeelden daarvan onder elkaar. Zo is in 2021 een verplichte rapportage over frauderisico's in de controleverklaring geïntroduceerd, om de transparantie te vergroten over de manier waarop accountants inspelen op frauderisico's. Ook heeft de NBA medio vorig jaar Handreiking 1153 over frauderisicoanalyse ter consultatie voorgelegd. Die handreiking geeft opvolging aan eerder AFM-onderzoeksrapport over frauderisicoanalyse en biedt praktische ondersteuning bij het uitvoeren van dergelijke analyses. Verder heeft de NBA een oorzakenanalyse fraude gepubliceerd, waarin wordt benadrukt dat

de grondhouding van de accountant cruciaal is voor een professioneel-kritische benadering ten aanzien van fraude. Die stellingname sluit aan op het eerdere *position paper* van de AFM. Ook kwam de NBA met een publieke managementletter over fraude en een beleidsvisie over fraude-expertise.

Vervolgstappen

De NBA onderkent dat relevante verordeningen en handreikingen in de praktijk nog niet voldoende, of te traag worden opgepakt en stelt dat delen van de sector nog een ontwikkeling moeten doormaken. Tegelijk blijft de NBA optimistisch over de ontwikkeling binnen de sector en de energie en betrokkenheid bij accountants om stappen voorwaarts te zetten. Steeds meer accountants onderkennen frauderisico's in de controleverklaring. Zo laten zij bijvoorbeeld zien handreiking 1137 over corruptie serieus te nemen. Voor de beroepsorganisatie staat vast dat een accountant in iedere controle aandacht moet hebben voor frauderisico's, wat ook blijkt uit de verplichte rapportering daarover in de controleverklaring. Naast beschrijving van de accountantswerkzaamheden op het gebied van fraude (Standaard 700, die momenteel wordt geëvalueerd) deed de NBA recent een dringende oproep om de ruimte voor meer transparantie te gebruiken. Dat betekent niet alleen rapporteren over uitgevoerde werkzaamheden rondom fraude, maar ook over de bevindingen daarbij.

De NBA roept alle individuele accountants op om lering te trekken uit de aanbevelingen van het AFM-rapport en om de kwaliteit van hun controles op het gebied van fraude verder te verbeteren. Met name bij de professioneel-kritische instelling zijn er nog stappen te zetten, aldus de NBA.

Interviewreeks 'Getekend' compleet

Met het online zetten van een video-interview met PwC-partner Jacobina Brinkman rondde de NBA de serie video-interviews *Getekend af*.

Interviewer Janine Abbring spreekt in de reeks met vier accountants met eigen ervaringsverhalen over wat er gebeurt onder de oppervlakte van het beroep: de overwegingen, karakter-

eigenschappen en dilemma's van de beroepspraktijk. Zo benadrukt Jacobina Brinkman het belang van een kritische blik. "Juist onder druk van commerciële klantbelangen moet je je rug recht houden." Thijs Smit verhaalt over zijn ervaringen als voormalig intern accountant bij Ahold. Oud-Deloitte-partner Piet Klop blikt terug op zijn rol als accountant bij Vestia. Leo Epskamp

vertelt over zijn turbulente periode als cfo van Econcern.

De interviewreeks 'Getekend' maakt deel uit van het programma Beroeps-cultuur van de NBA. Dat programma beoogt een eenduidige visie op de beroeps-cultuur te formuleren en te stimuleren bij accountantskantoren en accountants. De interviews zijn te bekijken via het YouTube-kanaal van de NBA.

Voortgang aanbevelingen kwartiermakers: beroepsprofiel, eindtermen en PE

Beroepsprofiel

De Kwartiermakers toekomst accountancysector gaven de sector eerder de opdracht om het beroepsprofiel te herijken. Het Kernteam Herijking Beroepsprofiel ging met die aanbeveling aan de slag, daarbij gebruikmakend van het rapport *Tijd voor Heldere Keuzes* van de Expertgroep Educatie en het rapport *Stip aan de Horizon* van de NBA en de Commissie Eindtermen Accountancy (CEA). Het kernteam sprak ook met een brede groep stakeholders, om zoveel mogelijk input te krijgen voor de herijking.

Het herijkte beroepsprofiel, inclusief een toelichting, is eind januari gepubliceerd met het rapport *In Balans met de Toekomst*. Op deze publicatie konden leden digitaal reageren. Ook heeft het kernteam via een *roadshow* aandacht gevraagd voor het rapport en reacties opgehaald. Het kernteam gaat de ontvangen feedback analyseren en publiceert medio april een nieuwe versie van het beroepsprofiel. Daarna wordt de nieuwe Verordening op de Beroepsprofielen ter goedkeuring voorgelegd aan het NBA-bestuur, waarna leden nog vier weken de tijd hebben om amendementen in te dienen. Op 2 juni wordt de definitieve versie gepubliceerd en op 16 juni 2025 ter stemming gebracht op de ledenvergadering van de NBA.

Eindtermen

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) werkt tegelijk aan herziening van de eindtermen van de accountantsopleiding, vanwege maatschappelijke en beroepsspecifieke ontwikkelingen. In maart 2024 startte een kerngroep om de opzet van de eindtermen onder de loep te nemen en te ontwikkelen. In de eerste fase van de herziening worden de uitgangspunten van de nieuwe eindtermen (het 'raamwerk') bepaald. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om opzet en normering van de eindtermen, met als doel tot een meer aantrekkelijke, studeerbare en kwalitatief goede accountantsopleiding te komen.

Het raamwerk voor de nieuwe eindtermen is tussen medio december 2024 en medio februari jl. ter consultatie voorgelegd, om te toetsen hoe stakeholders kijken naar de uitgangspunten van het raamwerk en de verschillende mogelijkheden daarin. Ook vanuit de NBA is hierop gereageerd. In een tweede fase worden de eindtermen op basis van het herziene raamwerk daadwerkelijk geschreven. Ook het nieuwe beroepsprofiel is daarbij van belang.

Evaluatie Permanente Educatie

De NBA publiceerde begin december 2024 een evaluatie van de in 2021 ingevoerde outputgerichte PE-systematiek. De beroepsorganisatie wil op basis van de uitkomsten verschillende verbeteringen doorvoeren, zodat het systeem duidelijker en effectiever wordt. De NBA benadrukt in het rapport *Naar een robuust PE-systeem* dat de verantwoordelijkheid voor de professionele ontwikkeling bij de individuele leden zelf ligt en daar ook blijft. De beroepsorganisatie ziet wel verschillende mogelijkheden om leden beter te faciliteren. Belangrijke wijzigingen betreffen het bieden van duidelijker kaders, het verbeteren van de portfoliotoetsing en het ontwikkelen van meer ondersteunende initiatieven.

Voorgestelde wijzigingen zijn het periodiek introduceren van ontwikkelthema's, afgestemd op maatschappelijke veranderingen, en een vernieuwd toetsplan, dat als basis heeft dat toetsing vooral inhoudelijk relevant en ontwikkelingsgericht moet zijn voor leden. Ook wil de NBA accountants beter begeleiden bij PE, door praktische voorbeelden te omschrijven uit de praktijk en vaker leden te verbinden, bijvoorbeeld via het faciliteren van intervisiesessies. De voorgestelde wijzigingen zijn onder meer bedoeld om onzekerheid weg te nemen bij accountants over welke mate van inspanning 'goed genoeg' is. De NBA verwacht de aanpassingen in de eerste helft van 2025 te concretiseren en vanaf 2026 volledig te implementeren.

Update

Na de slotrapportage van de Kwartiermakers toekomst accountancysector ligt de bal weer bij de sector zelf, waaronder de NBA. In dit magazine geeft de beroepsorganisatie regelmatig een update over hoe invulling wordt gegeven aan de aanbevelingen van de kwartiermakers en de appreciatie van de minister van Financiën.

IN HERINNERING KEES IZEBOUD

(4 maart 1946 - 9 december 2024)

Prof. drs. Kees Izeboud RA was jarenlang adviseur en bestuurder/toezichthouder bij diverse ondernemingen en non-profitorganisaties. Eind jaren tachtig was hij voorzitter van de gebruikersdelegatie binnen de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ). Izeboud was niet bang om kritiek te uiten op het accountantsberoep. In een artikel in het tijdschrift 'de Accountant' uit 1992 benoemde hij de trend waarbij accountantskantoren zich expliciet opwierpen als helper bij het "op een voor de onderneming zo voordelig mogelijke manier" opstellen van de jaarrekening. In mei 2002, kort na het Enron-schandaal, plaatste het blad die bijdrage opnieuw met een naschrift van Izeboud, waarin hij aangaf destijds "van geen enkele accountant" een reactie te hebben ontvangen.

Sinds 1992 was Izeboud hoogleraar aan de Vrije Universiteit Amsterdam en speelde jarenlang een belangrijke rol in de postdoctorale opleiding tot registercontroller (RC) aan de VU. Naast zijn colleges over theorie en praktijk deelde hij zijn inzichten als lid en voorzitter van het curatorium van de RC-opleiding. Als deeltijdhoogleraar fundamentele analyse en ondernemingswaardering was hij tot 2011 ook verbonden aan de School of Business and Economics van de VU. In rouwadvertenties van de VU worden zijn

grote deskundigheid, inspirerende wijze van doceren en collegialiteit gememoreerd.

Izeboud vervulde bestuurlijke functies bij verschillende organisaties, zoals HZ, Delta, Film by the Sea en Omroep Zeeland. Hij werd geboren in Koudekerke, kwam na jarenlange afwezigheid terug naar Zeeland ("de beste plek") en woonde zo'n 25 jaar in Vlissingen. Hij was getrouwd, had vijf kinderen en was Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Kees Izeboud overleed onverwacht op 9 december 2024 in Goes. Hij was 78 jaar.

IN MEMORIAM

Met leedwezen maakt het bestuur van de NBA melding van het overlijden van vijftien collega's.

- **Petrus Bottema** RA, Apeldoorn, overleden 1 december 2024, 87 jaar
- **Stéphane Jules Anna Delaunay** RA, Perk, België, overleden 20 januari 2025, 73 jaar
- **Willem Jan van Dijk** RA, Capelle aan den IJssel, overleden 10 november 2024, 71 jaar
- **Hindrik Jan Groen** RA, Rosmalen, overleden 18 november 2024, 59 jaar
- **Nicolaas Cornelis Groeneveld** RA, Oosterhout, overleden 9 maart 2024, 91 jaar
- **Ramlal Hiralal** AA, Paramaribo, Suriname, overleden 5 juni 2024, 86 jaar
- **Stephanus Anna Maria Horsten** RA, Tilburg, overleden 31 oktober 2024, 76 jaar
- **René Cornelis Johannes de Jong** RA, Oudewater, overleden 31 juli 2024, 56 jaar
- **Johannes Theodorus Henricus Peeters** RA, Venlo, overleden 25 november 2024, 74 jaar
- **Madansing Ramrattansing** RA, 's-Gravenzande, overleden 5 april 2024, 60 jaar
- **Marinus Rooseboom** RA, Loenen, overleden 18 juli 2024, 77 jaar
- **Johan Gerhard Sander** RA, Eindhoven, overleden 19 april 2024, 79 jaar
- **Paul Johan Swirc** RA, Barendrecht, overleden 22 oktober 2024, 51 jaar
- **Willem Veldhuizen** AA, Hoewelaken, overleden 7 november 2024, 76 jaar
- **Frans Willem Wolf** RA, Blaricum, overleden 27 november 2024, 76 jaar